

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 25-03-2021 r.

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.7033.17.2021.AMB

**Pani
dr hab. Milenia Fiedler
Rektor
Państwowej Wyższej Szkoły
Filmowej, Telewizyjnej
i Teatralnej im. L. Schillera
w Łodzi**

rektorat@filmschool.lodz.pl

Wasza Magnificencjo! Szanowna Pani Rektor!

Na podstawie odniesień medialnych¹ oraz publikacji na portalach społecznościowych², Rzecznik Praw Obywatelskich powziął wiadomość o zachowaniach o charakterze przemocowym, jakich od lat dopuszczają się mieli niektórzy pracownicy Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej im. L. Schillera w Łodzi.

---

¹ M. Szlachetka, *Szkoła Filmowa w Łodzi. Absolwentka: Najbardziej boli, że wulgaryzmy, wyśmiewanie były normą*, <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26905419,szkola-filmowa-w-lodzi-mierzy-sie-z-oskarzeniami-najbardziej.html>, data dostępu: 25.03.21 r.; J. Żarnoch-Chudzińska, L. Gontarek, A. Puculek, *"Rektor nazywał mnie pier... szmatą, kur..."*. *Oskarżenia o przemoc w Szkole Filmowej w Łodzi*, <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26893392,rektor-nazywal-mnie-pier-szmata-kur-oskarzenia-o-przemoc.html>, data dostępu: 25.03.21 r.; <https://kultura.onet.pl/film/wiadomosci/weronika-rosati-tez-relacjonuje-przemoc-w-filmowce-ujawnia-nazwisko/5h75kew>, data dostępu: 25.03.21 r.; <https://kultura.gazeta.pl/kultura/7,114628,26896372,maria-debska-o-lodzkiej-filmowce-szkole-konczylam-na-lekach.html>, data dostępu: 25.03.21 r.; https://kultura.gazeta.pl/kultura/7,114438,26905973,aleksandra-konieczna-o-przemocy-w-szkolach-filmowych-cos-jest.html?fbclid=IwAR3AvM6X-H_LOxpUk06k8L5028XPi_o4LcR54r5Q7ODUV5GnrKK31JDufwg; data dostępu: 25.03.21 r.

² Zob. m.in. https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=881769535717258&id=191815658045986, data dostępu: 24.03.21 r. czy <https://www.facebook.com/zpawlak1/posts/10218616984567519>, data dostępu: 25.03.21 r.

Impulsem do ujawnienia nieprawidłowości był zamieszczony na portalu Facebook post absolwentki PWSFTviT, Pani Anny Paligi, która upubliczniła pismo, jakie przedstawiła na Małej Radzie Programowej Łódzkiej Szkoły Filmowej w dniu 16 marca br. Zawiera ono opis nadużyć, do jakich miało dochodzić w czasie kształcenia się przez Nią w Szkole. Niektórzy pedagodzy, którym w piśmie postawiono zarzut naruszających godność i wolność studentów zachowań, są wskazani z nazwiska. Znamienne, że jedną z osób względem której padają oskarżenia, potwierdzone także przez innych studentów i absolwentów Szkoły³, jest były rektor uczelni. Z pisma Pani A. Peligi oraz z relacji innych studentów wynika, że w studentach Szkoły utwierdzone jest przekonanie o konieczności całkowitego podporządkowania się względem pedagogów i niemożności kwestionowania ich kontrowersyjnych metod. Pani A. Peliga wskazała, że zachowania o charakterze przemocowym traktowane są przez niektórych pedagogów jako narzędzie pracy ze studentem. Także z relacji innych absolwentów Szkoły wynika, że „epitety, krzyk, wulgaryzmy, nabijanie się, upokarzanie podczas zajęć były formą omawiania wykonanego zadania, scenariusza, filmu”⁴. Przekraczaniu granic studentów bez ich zgody i innym wątpliwym metodom towarzyszyła czasami próba racjonalnego uzasadnienia takiego zachowania przez pedagoga, a także podkreślanie, że przekraczanie granic studentów, nawet tych intymnych jest nieodłącznym elementem pracy aktora.

Zdaniem Pani Anny Paligi konsekwencją opisanych wyżej nieprawidłowości jest nieprzygotowanie absolwentów uczelni do ochrony swoich praw w pracy zawodowej i tym samym narażenie ich na doświadczenie przemocy, w tym przemocy seksualnej w dalszej karierze zawodowej.

Już w 2018 r. Pani Jagoda Szelc, która wyreżyserowała dyplomowy film studentów wydziału aktorskiego Szkoły przyznała, że film ten „dla aktorów był (...) sposobem na »odtraumatyzowanie się« po koszmarnych doświadczeniach z wykładowcami szkoły

---

³ M.in. <https://www.onet.pl/kultura/onetkultura/joanna-szczepkowska-o-filmowce-i-mariuszu-grzegorzku-minal-czas-katow-wywiad/8d1w6x3.681c1dfa?fbclid=IwAR38tNc8BeQwck7jtMZtcFJW7YztJoOieOVeyfVQroA5gcOSHRCOJKyZsE>, data dostępu: 25.03.21 r.

⁴ <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26905419,szkola-filmowa-w-lodzi-mierzy-sie-z-oskarzeniami-najbardziej.html>; data dostępu: 25.03.21 r.

filmowej”⁵. Reżyserka przytoczyła wówczas historię opowiedzianą jej przez jedną ze studentek, która w ramach zajęć została uderzona przez pedagoga w twarz z taką siłą, że doszło do krwawienia z jej warg. Informacje o tych nieprawidłowościach nie spotkały się jednak z publiczną odpowiedzią władz uczelni⁶.

O tym, że na uczelni dochodzi do przemocy seksualnej informowała z kolei w 2020 r. m.in. Pani Maja Staśko, wskazując, że po proteście przeciwko wizycie w Szkole Romana Polańskiego zgłosiły się do niej studentki informując o takich zdarzeniach, a także prosząc o zachowanie anonimowości z obawy o ewentualne negatywne konsekwencje, jakie mogłyby je spotkać ze strony pracowników uczelni⁷.

Lektura relacji studentów i absolwentów, ale także niektórych z pedagogów Szkoły wskazuje, że problem przemocy w Szkole może mieć charakter systemowy i zaczyna się już na pierwszym roku, kiedy stojący u progu dorosłości studenci – pod groźbą ostracyzmu w społeczności Szkoły – biorą udział w tzw. „fuksovce”. Już wtedy doświadczają pierwszych przemocowych zachowań, niekiedy także o charakterze seksualnym, ze strony swoich starszych kolegów, które mają ich przygotować do trudów studiów. Mimo, że w założeniu „fuksovka” winna być wydarzeniem o charakterze integrującym, w praktyce staje się polem nadużyć⁸. Dlatego, niektóre z uczelni artystycznych wprowadziły zakaz tego rodzaju praktyk inicjujących⁹.

Także już podczas pierwszych lat edukacji – zarówno niektórzy pracownicy uczelni, jak i studenci starszych lat starają się normalizować zachowania o charakterze przemocowym, twierdząc że tak wygląda praca z aktorem. Studentom zgłaszającym nadużycia radzi się

---

⁵ <https://www.tokfm.pl/Tokfm/7,130517,23757545,wykladowca-uderzyl-studentke-w-twarz-poplynela-krew-jagoda.html>, data dostępu: 25.03.21r.

⁶ <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26893392,reaktor-nazywal-mnie-pier-szmata-kur-oskarzenia-o-przemoc.html>; data dostępu: 21.03.21 r.

⁷ https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,44788,26374973,zostala-zgwalcona-potem-zrobila-mu-sniadanie-to-historie.html?fbclid=IwAR1M0FhXjzvOXDLGF0FcOmNqsPwevLqhb_XsnAsWFFz508suYV15flwADc; data dostępu: 25.03.21 r.

⁸ M. Piekarska, *Koniec z fuksovka*, „Didaskalia” X 2020 r., nr 159.

⁹ Zob. np. oświadczenie Rektora Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie w sprawie fuksovki z dnia 3 września 2020 r., <http://www.ast.krakow.pl/komunikat-ws-fuksowki>, data dostępu: 25.03.21 r.

„przeczekać”, „zaciśnięć zęby” bądź nawet sugeruje się, że brak odporności na zachowania o charakterze przemocowym wyklucza studenta z możliwości wykonywania zawodu aktora¹⁰.

Warto podkreślić, że studentom doświadczającym przemocy oraz tym, którzy tej przemocy są świadkami towarzyszy przekonanie, że zgłoszenie sprawy może oznaczać nasilenie się represji, a nawet usunięcie studenta z wymarzonej uczelni. Konsekwencje podjęcia zdecydowanych działań mogą dotyczyć także możliwości wykonywania w przyszłości pracy zawodowej. Niektórzy z pedagogów są bowiem osobami, od których – z uwagi na ich pozycję w środowisku – zależeć może angaż absolwenta bądź studenta w określonym projekcie.

Z relacji studentów wynika, że sytuacja, jakiej doświadczyli w Łódzkiej Szkole Filmowej, miała bardzo negatywny wpływ na ich poczucie własnej wartości, relacje z otoczeniem, a nawet skutkowałą koniecznością skorzystania z pomocy psychologa.

Pragnę podkreślić, że zdaniem Rzecznika specyfika zawodu aktora, fakt, że jednym z jego podstawowych narzędzi pracy jest jego ciało czy stres, z jakim wiąże się wykonywanie tego zawodu nie może legitymizować działań stanowiących przemoc, a władze Szkoły winny dokładać wszelkich starań by studenci czuli się bezpiecznie w murach uczelni i by byli traktowani z szacunkiem.

Z informacji zamieszczonych na stronie internetowej Szkoły¹¹ wynika, że podjęto już pierwsze działania stanowiące odpowiedź na pismo Pani Anny Paligi, której sprawą zajmuje się obecnie Komisji Antymobbingowa i Antydyskryminacyjna.

Mając na uwadze powyższe, działając z upoważnienia Rzecznika, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o *Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się z uprzejmą prośbą o przedstawienie Rzecznikowi wyjaśnień w sprawie. W szczególności proszę o wskazanie, jakie działania – zarówno o charakterze indywidualnym, jak i generalnym, uczelnia ma zamiar podjąć w odpowiedzi na

¹⁰ <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,44788,26374973,zostala-zgwalcona-potem-zrobila-mu-sniadanie-to-historie.html>; <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26893392,ректор-nazywal-mnie-pier-szmata-kur-oskarzenia-o-przemoc.html>;

„Jedna z absolwentek Łódzkiej Szkoły Filmowej wskazała, że „do sytuacji przemocowych dochodziło również podczas egzaminów rocznych, kiedy na sali nie był jeden profesor, ale 10-15. I nikt z nich nie reagował np. na wulgaryzmy. Wszyscy uznawali, że pewien sposób mówienia i odnoszenia się do nas, ale też rozmowy w tej formie między sobą, jest czymś normalnym” (<https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,26905419,skola-filmowa-w-lodzi-mierzy-sie-z-oskarzeniami-najbardziejie.html>, data dostępu: 25.03.21 r.).

¹¹ <https://www.filmschool.lodz.pl/news/1834,oswiadczenie-rektorki-dr-hab-milenii-fiedler-1.html>, data dostępu: 25.03.21 r.

skargi studentów i absolwentów. Uprzejmie proszę również o wskazanie, czy sygnalizowane w niniejszym piśmie nieprawidłowości bądź inne, podobne do nich, były zgłaszane przez studentów w anonimowych ankietach, a jeśli tak, to jakie działania były podejmowane po uzyskaniu przez uczelnię informacji o nieprawidłowościach.

Łączę wyrazy szacunku

Mirosław Wróblewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Jarosław Wartak

Dyrektor

Departamentu Szkolnictwa Artystycznego

i Edukacji Kulturalnej

Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa

Narodowego i Sportu

ePUAP